

пк доц. др Милан Михајловић, председник комисије
пк ванр. проф. др Србољуб Николић, члан комисије
кпк доц. др Александар Рајковић, ментор и члан комисије

Мастер рад студента Владана Шарчевића,
Извештај комисије о оцени мастер рада,
доставља -

КАТЕДРИ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

На основу Одлуке Већа за друштвено хуманистичке науке Војне академије број 622-171 од 07.09.2026. године, којом смо одређени у Комисију за оцену и одбрану мастер рада под називом „Улога привредног раста на издвајање финансијских средстава за потребе система одбране“, студента Владана Шарчевића, као и на основу члана 24. Статута Војне академије („СВЛ“ бр. 29/2021) и Правилника о пријави и одбрани завршних радова („СВЛ“ бр. 22/2022) и увида у предметни мастер рад, комисија подноси следећи,

ИЗВЕШТАЈ о завршном раду на мастер академским студијама

1. Биографски подаци кандидата

Поручник Владан Шарчевић рођен је 22. априла 2000. године у Београду. Основно образовање завршио је у Баричу, а Војну гимназију у Београду. Основне академске студије завршио је 2023. године на Војној академији, на студијском програму Логистика одбране, модул Општа логистика. Тренутно обавља дужност командира вода за интендантуру у Чети за логистику Центра за обуку копнене војске у Пожаревцу. Мастер академске студије уписао је 2023. године и у оквиру њих успешно положио све предвиђене испите.

2. Опис завршног рада

Мастер рад под називом „Улога привредног раста на издвајање финансијских средстава за потребе система одбране“ изложен је на 91 страни текста. Рад је илустрован једном сликом и шест табела, а у попису литературе наведена је укупно 51 библиографска јединица. На крају рада дати су списак слика и списак табела.

Основни текст рада организован је у осам садржајних поглавља, од увода до закључка. Након закључка следе попис литературе и одговарајући спискови илустративних прилога. У уводном делу дефинисани су предмет и проблем истраживања, основни и посебни

циљеви, генерална и четири посебне хипотезе, методолошки приступ, научна и друштвена оправданост истраживања и структура рада.

Друго поглавље посвећено је теоријским основама привредног раста. У њему су размотрени појам, значај и фактори привредног раста, класичне, неокласичне, кејнзијанске и савремене теорије раста, бруто домаћи производ као показатељ економске снаге државе, као и економски циклуси, кризе и фискална стабилност.

Треће поглавље обухвата економику одбране и финансирање система одбране. Кандидат је анализирао појам, значај и структуру система одбране, улогу државе у његовом финансирању, одбрану као јавно добро, однос одбрамбене потрошње и економског развоја, буџетски систем и структуру расхода за одбрану. Посебно су размотрени савремени изазови финансирања, укључујући модернизацију, технолошки развој, геополитичке ризике, инфлацију и улогу домаће наменске индустрије.

У четвртном поглављу анализиран је утицај привредног раста на финансирање система одбране. Размотрена је повезаност економског капацитета државе, БДП-а, јавних прихода, фискалног капацитета и војних расхода, као и утицај економског раста на војну инфраструктуру, набавку савремене опреме, људске ресурсе и развој војне технологије. Анализиране су и последице економских криза и рестриктивне буџетске политике на одрживост система одбране.

Пето поглавље представља аналитичко средиште рада и односи се на финансирање система одбране Републике Србије у периоду 2010–2025. године. Приказана су кретања реалног БДП-а, јавних финансија, јавног дуга и војних издвајања, као и промене у структури и приоритетима буџета одбране. Посебна пажња посвећена је поређењу периода економске нестабилности, фискалне консолидације и интензивнијег финансирања одбране.

Шесто поглавље садржи упоредну анализу модела финансирања одбране у развијеним државама и државама региона. На примерима Сједињених Америчких Држава, Немачке, Француске и Кине, као и Србије, Хрватске, Мађарске и Румуније, размотрени су однос БДП-а и војних издвајања, ефикасност буџетске политике, одрживост војне потрошње и могућност примене упоредних искустава у Републици Србији.

У седмом поглављу изложене су практичне импликације и препоруке за унапређење система финансирања одбране. Разматрани су дугорочни модели финансирања, оптимизација буџетских расхода, развој домаће наменске индустрије, управљање финансијским ризицима, диверзификација извора финансирања и одрживост инвестиција у условима економских криза.

У закључку су синтетизовани основни налази истраживања. Истакнуто је да економски капацитет и фискална стабилност представљају важне предуслове дугорочног и одрживог финансирања система одбране, али и да се обим војних издвајања не може објаснити искључиво растом БДП-а, већ и стратешким приоритетима, структуром јавних финансија и безбедносним потребама државе.

При изради мастер рада кандидат је користио домаћу и инострану научну и стручну литературу, нормативне документе и званичне статистичке податке националних и међународних институција.

3. Анализа рада са кључним резултатима

Предмет истраживања је актуелан и стручно значајан, јер обухвата сложен однос економских могућности државе и потреба система одбране. Основни циљ био је да се утврди на који начин привредни раст утиче на висину и одрживост финансијских издвајања за одбрану и у којој мери раст БДП-а и побољшање јавних финансија стварају услове за стабилно финансирање, модернизацију и реализацију дугорочних циљева у области националне безбедности.

У раду је примењен комбиновани методолошки приступ. Коришћене су анализа, синтеза, дедукција, индукција и генерализација, као и статистичка метода и метода студије случаја. Статистичка метода примењена је на податке о кретању БДП-а, јавног дуга и војних издвајања, уз сагледавање стања јавних прихода и јавних финансија, док је Република Србија детаљније анализирана као студија случаја. Истраживање је засновано и на анализи научне и стручне литературе, нормативних докумената и званичних података домаћих и међународних институција.

Резултати анализе показују да између привредног раста и издвајања за одбрану постоји позитивна, али посредна повезаност. Привредни раст повећава економску активност и ствара шири фискални простор, али раст војних издвајања није његова аутоматска последица. На стварни обим и структуру издвајања утичу и стање јавних финансија, висина јавног дуга, безбедносно окружење и приоритети државне политике.

Анализа периода 2010–2025. године указала је на три карактеристичне фазе. Период 2010–2015. године обележили су нестабилан економски раст, раст јавног дуга и смањење удела војних расхода у БДП-у. У периоду 2016–2019. године фискална стабилизација и смањење удела јавног дуга праћени су постепеним растом издвајања за одбрану. У периоду 2020–2025. године дошло је до најизраженијег повећања релативног значаја војних расхода, при чему су они 2025. године достигли 2,76% БДП-а, док је удео јавног дуга смањен на 44,4% БДП-а.

Посебно је значајан налаз да економска криза не делује механички на финансирање одбране. Пад БДП-а у 2020. години није био праћен смањењем релативног удела војних расхода, што показује да држава може задржати или повећати приоритет одбране и у условима привредног успоравања. Ипак, ограничен фискални простор, висок јавни дуг и буџетска ограничења највећи притисак стварају на капиталне и модернизационе пројекте, док се текући расходи теже прилагођавају краткорочним економским осцилацијама.

Добијени резултати поткрепљују генералну хипотезу да привредни раст позитивно утиче на висину и одрживост издвајања за систем одбране, уз важну допуну да је тај утицај посредован фискалном стабилношћу и стратешким приоритетима државе. Прва и друга посебна хипотеза поткрепљене су налазима о повећању фискалног капацитета и повољнијим условима за дугорочно планирање у периодима стабилнијег раста. Четврта посебна хипотеза поткрепљена је налазима о значају јавних прихода и структуре јавне потрошње за могућност повећања издвајања за одбрану.

Трећа посебна хипотеза, према којој рецесија и успоравање раста доводе до смањења издвајања за одбрану, поткрепљена је у делу који се односи на сужавање фискалног простора и ограничење инвестиционих могућности. Међутим, пример 2020. године показује да криза не мора нужно довести до смањења релативног удела одбрамбених расхода ако држава одбрану задржи као висок стратешки приоритет. Због тога се ова хипотеза може оценити као делимично потврђена.

Научни и стручни значај рада огледа се у повезивању макроекономских и одбрамбених аспеката финансирања, док се практични значај огледа у могућности коришћења резултата приликом дугорочног планирања, дефинисања буџетских приоритета и рационалнијег управљања ресурсима система одбране. Рад је логично структурисан, а изведени закључци произлазе из приказаног теоријског оквира и анализираних података.

4. Закључак и предлог

Комисија сматра да је кандидат спровео истраживање према усвојеним методолошким стандардима и да је реализовао постављене циљеве рада. Кандидат је избором коришћених научно-истраживачких метода потврдио ваљаност постављених хипотеза, како генералне, тако и посебних хипотеза.

На основу изнетог предлажемо Катедри друштвених наука Војне академије да прихвати мастер рад Владана Шарчевића, под називом „Улога привредног раста на издвајање финансијских средстава за потребе система одбране“ и одобри јавну усмену одбрану.

У Београду, 08.09.2026. године

Достављено:

- Катедри друштвених наука (е/р);
- Продекан за НИР(е/р);
- Архива.

Чланови комисије:

Председник комисије

пк доц. др Милан Михајловић

Члан комисије

пк ванр. проф. др Србољуб Николић

Ментор и члан комисије

кпк доц. др Александар Рајковић